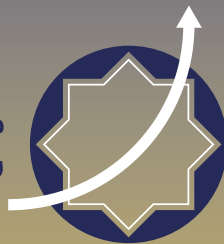

دیدهبان تحریم

ماهنامه‌ی رصد و تحلیل تحریم

مرکز تحلیل
راهبردی و بین‌الملل

اسفند ۱۴۰۳

شماره ۱۱

فهرست

الف	فهرست
ب	سخن سردبیر
پ	وقایع مهم ماه گذشته در یک نگاه
۱	اخبار تحریمی حوزه‌ی ایران
۶	ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
۸	اخبار تحریمی حوزه‌ی چین
۲۱	اخبار کوتاه حوزه‌ی چین
۲۲	چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
۲۴	اخبار تحریمی حوزه‌ی روسیه
۲۸	روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

سخن سردبیر

در بخش ایران از این شماره، به آغاز مجدد سیاست فشار حداکثری دولت آمریکا علیه کشور پرداخته شده است. دولت جدید دونالد ترامپ با سیاست «فشار حداکثری ۲» به دنبال افزایش تحریم‌ها و تهدیدها علیه ایران، با هدف کشاندن ایران پای میز مذاکره است. با این حال، تردیدهایی درباره‌ی موفقیت این رویکرد در مقایسه با دوره‌ی پیشین (اواخر دهه‌ی ۱۳۹۰) وجود دارد. یکی از دلایل این تردیدها، بازه‌ی زمانی محدودی است که در اختیار آمریکا قرار دارد. آمریکا باید پیش از این ضرب‌الاجل سال دهم برجام و انقضای قطع‌نامه‌ی ۲۲۳۱ سازمان ملل، به توافقی حداقلی با ایران دست یابد تا از طریق آن، ضمن رسیدگی فوری به نگرانی‌های خود درباره‌ی برنامه‌ی هسته‌ای کشور، زمان بندی‌های تعیین‌شده در برجام را نیز تمدید کند. در غیر این صورت، روابط تهران و واشینگتن وارد فضایی ناشناخته خواهد شد که در آن، دیگر خبری از چارچوبی ولو حداقلی به نام برجام برای مذاکره وجود ندارد.

بخش دوم و پرچم‌تر نشریه به چین اختصاص دارد. ترامپ با هدف تمرکز بر رقابت با چین، در پی حل سریع مسائل دیگر نظیر غزه و اوکراین است. در این راستا شاید بتوان به معنای اعمال تعرفه‌ی فقط ۱۰ درصدی بر کالاهای چینی پی برد. (وعده‌ی انتخاباتی ترامپ عددی بسیار بالاتر از این بود.) این تصمیم می‌تواند نشانه‌ای از تلاش برای جلب حمایت چین در مذاکرات صلح روسیه-اوکراین باشد. از سوی دیگر، پکن نیز از طریق اقدامات متقابل اما کنترل‌شده، پیامی روشن برای واشینگتن ارسال کرده است: پکن در مسیر توسعه خود مصمم است و در صورت لزوم، می‌تواند اقدامات تلافی‌جویانه‌ی شدید در نظر بگیرد، اما فعلاً از تشدید غیرضروری تنش‌ها پرهیز می‌کند. چین به دنبال توسعه‌ی اقتصادی و فنی برای تحقق نظمی چندقطبی در جهان است و این هدف را از طریق ثبات، تعامل کنترل‌شده با آمریکا و تنوع‌بخشی به زنجیره‌های تأمین خود دنبال می‌کند. در مقابل، آمریکا با تعرفه‌ها و محدودیت‌های صادراتی، سعی در کند کردن پیشرفت چین دارد. اگرچه آمریکا تلاش می‌کند تقابل با چین را تجاری نشان دهد، اما تقویت ائتلاف‌هایی مانند «کوآد» و همکاری‌های دفاعی با ژاپن و هند، بیان‌گر رقابتی راهبردی، بلندمدت و گسترده است. و بالاخره، در قسمت مربوط به روسیه، به تحولات تحریمی این کشور و وضعیت مبهم آینده‌ی جنگ با اوکراین پرداخته شده است. تحریم‌های غرب علیه روسیه در سه سال گذشته به سطح «تحریم‌های جامع» رسیده و تجارت و نظام بانکی را هدف قرار داده است. با این حال، روسیه با استفاده از پیام‌رسان داخلی به جای سوئیفت، تغییر مسیر تجاری و دور زدن تحریم‌ها، اقتصاد خود را تثبیت کرده و اثرات تحریم‌ها را کاهش داده است. به رسمیت شناخته شدن تحریم‌ها در فضای سیاست داخلی روسیه و تلاش مدبرانه برای مدیریت عوارض آن‌ها، کارایی این فشارها را کم کرده و روسیه را به سمت نظام‌های مالی جایگزین سوق داده است. البته، با روی کار آمدن ترامپ، آمریکا ممکن است تمایل کم‌تری به ادامه‌ی تحمل هزینه‌های جنگ نشان دهد. از آن‌جا که بسیاری از تحریم‌ها بر اساس فرمان‌های اجرایی رئیس‌جمهور اعمال شده‌اند، ترامپ می‌تواند با تغییر سیاست، زمینه‌ی کاهش آن‌ها را فراهم کند. البته هنوز نمی‌توان با قطعیت درباره‌ی این موضوع نظر داد.

وقایع مهم ماه گذشته در یک نگاه

تمدید تحریم‌های اتحادیه‌ی اروپا علیه روسیه به مدت شش ماه

کنترل‌های صادراتی جدید وزارت بازرگانی چین بر برخی محصولات مرتبط با تنگستن، تلوریم، بیسموت، مولیبدن و اینتیم

تمرکز آمریکا روی کانال پاناما؛ دلیل: محدودسازی توانمندی چین در تبدیل شدن به یک قدرت دریایی و نگرانی از امنیت زنجیره‌ی تأمین

تحریم شبکه‌ی نفت مرتبط با ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران

اخبار تحریمی حوزهی ایران

یادداشت ریاست جمهوری ترامپ در رابطه با بازگشت فشار حداکثری علیه ایران

اولین اقدام «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا در رابطه با جمهوری اسلامی ایران، انتشار یک «یادداشت امنیت ملی ریاست جمهوری» (ان.اس.پی.ام)، دو هفته پس از شروع به کار در کاخ سفید بود.^۱ این یادداشت در واقع اعلام رسمی بازگشت دولت جدید آمریکا به سیاست موسوم به «فشار حداکثری» اواخر دهه‌ی نود است. استفاده‌ی ترامپ از اختیار «یادداشت امنیت ملی» به جای «فرمان اجرایی» برای اعلام این سیاست به همراه ادبیات شفاهی وی در این باره، در بردارنده‌ی این حقیقت است که در دوره‌ی جدید رویارویی ایران و آمریکا، حاوی پیچیدگی‌های بیش‌تر و ابعاد پیدا و پنهان متعددی نسبت به گذشته است.^۲

عنوان و پیش‌زمینه

یادداشت امنیت ملی صادره از سوی کاخ سفید با عنوان «اعمال فشار حداکثری بر دولت جمهوری اسلامی ایران، مسدودسازی تمام راه‌های رسیدن ایران به سلاح هسته‌ای و مقابله با نفوذ مخرب ایران»، وزارت‌خانه‌ها و نهادهای حاکمیتی متعدد آمریکا را خطاب قرار داده و مسئولیت‌ها و دستورکارهای مشخصی را برای هر یک از آن‌ها تعیین کرده است. در بخش ابتدایی، رئیس‌جمهور آمریکا در شش بند، ادعاهایی را به‌عنوان مقدمه و پیش‌زمینه، ذیل عناوین زیر مطرح کرده است:

- تعهد رئیس‌جمهور آمریکا به حفظ امنیت ملی این کشور در قبال تهدیدات ناشی از ایران؛
- جنگ‌افزار سایبری و نیابتی ایران علیه شهروندان آمریکایی؛
- نقش ایران در خشونت‌های منطقه‌ای و حملات به منافع جهانی؛
- نقض حقوق بشر و گروگان‌گیری توسط ایران؛
- تهدید وجودی ناشی از بلندپروازی‌های ایران در حوزه‌ی هسته‌ای؛
- ضرورت اعمال فشار حداکثری برای مقابله با رفتارهای خطرناک ایران.

۱. «یادداشت ریاست جمهوری در حوزه‌ی امنیت ملی» (ان.اس.پی.ام) یا National Security Presidential Memorandum یکی از ابزارهای در اختیار رئیس‌جمهور آمریکا برای تعیین خط مشی و چارچوب کلی در یک حوزه‌ی مشخص است. این ابزار ذیل مجموعه‌ی گسترده‌تر «یادداشت‌های ریاست جمهوری» (Presidential Memoranda) قرار می‌گیرد. علاوه بر این، رئیس‌جمهور آمریکا ابزارهای دیگری نظیر «فرمان اجرایی» (Executive Order) را نیز در اختیار دارد. به کارگیری هیچ‌یک از این ابزارها نیازی به تأیید کنگره ندارد.

۲. یادداشت امنیت ملی ریاست جمهوری با عنوان «اعمال فشار حداکثری بر دولت جمهوری اسلامی ایران، مسدودسازی تمام راه‌های رسیدن ایران به سلاح هسته‌ای و مقابله با نفوذ مخرب ایران» - چهارم فوریه‌ی ۲۰۲۵ (۱۶ بهمن ۱۴۰۳)

<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/۰۲/۲۰۲۵/national-security-presidential-memorandum-nspm-۲/>

۳. انواع «یادداشت‌های امنیت ملی» (Presidential Memorandum) و «فرمان‌های اجرایی» (Executive Order) از اختیارات رئیس‌جمهور آمریکا برای اعلام و ایجاد زمینه برای اعمال برخی سیاست‌ها در حوزه‌های داخلی و خارجی این کشور است که نیازی به تأیید کنگره ندارد. تفاوت این دو در «سطح اهمیت موضوع» نزد رئیس‌جمهور آمریکاست؛ فرمان اجرایی معمولاً بالاترین سطح از اختیارات رئیس‌جمهور آمریکاست و یادداشت‌های امنیت ملی در سطوح پایین‌تر اهمیت قرار می‌گیرند.

بخش‌های سه‌گانه‌ی یادداشت

پس از این مقدمه، یادداشت ترامپ در سه بخش ادامه پیدا می‌کند که بخش اعظم و اصل محتوا، در بخش دوم مطرح شده است. این سه بخش عبارت‌اند از:

- بخش ۱: سیاست (اعلام سیاست رسمی دولت آمریکا در قبال جمهوری اسلامی ایران)
- بخش ۲: اعمال فشار حداکثری بر جمهوری اسلامی ایران (تعیین وظایف دستگاه‌های مختلف برای اجرای مفاد این یادداشت)
- بخش ۳: ملاحظات کلی

اعمال فشار حداکثری بر جمهوری اسلامی ایران

در بخش دوم، وظایف هریک از دستگاه‌های دولت آمریکا برای اعمال فشار حداکثری درج شده است که به‌طور خلاصه به آن‌ها اشاره می‌شود:

الف: وظایف وزارت خزانه‌داری

۱- تحریم فوری ناقضان تحریم ایران؛

۲- راه‌اندازی پویش مداوم و قوی اجرای تحریم با هدف قطع دسترسی ایران و گروه‌های مرتبط با ایران به درآمد؛

۳- اصلاح یا لغو هر «مجوز عمومی»، «پرسش و پاسخ متداول» یا «راهنما» که به‌نوعی متضمن آسایش مالی برای ایران و گروه‌های مرتبط با ایران باشد؛

۴- به‌روزرسانی «راهنما»ها برای همه‌ی بخش‌های کسب‌وکار و تجارت از جمله حمل‌ونقل، بیمه و عوامل و گردانندگان بنادر؛

۵- حفظ و تداوم «اقدامات مقابله‌ای» «کارگروه اقدام مالی» (FATF) علیه جمهوری اسلامی ایران با هدف جلوگیری هرچه بیشتر از دور زدن تحریم‌ها توسط ایران.

ب: وظایف وزارت خارجه

۱- اصلاح یا لغو «معافیت‌های موقت تحریمی» (Waivers) به‌خصوص آن‌هایی که به‌نوعی متضمن آسایش مالی برای ایران هستند، از جمله مورد «پروژه‌ی بندر چابهار»؛

۲- راه‌اندازی پویش مداوم و قوی (با هماهنگی با وزارت خزانه‌داری و سایر نهادهای اجرایی مربوطه) با هدف صفر کردن میزان صادرات نفت ایران، از جمله صادرات نفت ایران به چین؛

۳- رهبری پویشی جهانی برای منزوی‌سازی ایران، با هم‌کاری سازمان‌های بین‌المللی؛

۴- جلوگیری از استفاده‌ی ایران از نظام مالی عراق و آب‌های کشورهای خلیج فارس برای عملیات کشتی‌به‌کشتی برای دور زدن تحریم.

- پ: وظایف نماینده‌ی دائم آمریکا در سازمان ملل
- ۱- هم‌کاری با شرکای کلیدی آمریکا برای فعال‌سازی سازوکار ماشه (اسنپ‌بک)؛
 - ۲- پیگیری حقوقی نقض «معاهده‌ی منع اشاعه» (NPT) توسط ایران؛
 - ۳- برگزاری جلسات متعدد شورای امنیت برای تأکید بر تهدیدات پرتعداد ایران علیه امنیت و صلح بین‌الملل.

ت: وظایف وزارت بازرگانی

- ۱- راه‌اندازی پویش مداوم و قوی برای اجرای ترتیبات پایش صادرات با هدف محدودسازی جریان فناوری و قطعات با اهداف نظامی به ایران.

ث: وظایف دادستان کل

- ۱- پیگیری حقوقی با هدف متوقف‌سازی فعالیت تمام شبکه‌های مالی و آمادی داخل آمریکا که از سوی ایران پشتیبانی می‌شوند؛
- ۲- پیگیری حقوقی برای توقیف محموله‌های غیرقانونی نفت ایران؛
- ۳- پیگیری حقوقی برای شناسایی دارایی‌های دولتی ایران و [استفاده از آن برای] کمک به قربانیان آمریکایی تروریسم؛
- ۴- پیگیری حقوقی برای محکوم‌سازی رهبران و اعضای گروه‌های تروریستی دارای حمایت ایران که متعرض شهروندان آمریکایی شده‌اند.
- ۵- استفاده از تمام ابزارهای حقوقی، تنظیم‌گری و سایبری برای متوقف‌سازی عملیات‌های جاسوسی ایران.

تحلیل:

تحریم و تهدید، با هدف کشاندن تهران به مذاکره تقلای دولت جدید آمریکا برای اعمال هرچه بیش‌تر فشار بر کشور، دور از ذهن و غیرقابل‌پیش‌بینی نبوده و نیست. تصور عمومی در ذهن بخش عمده‌ای از سیاست‌مداران آمریکایی این‌گونه برساخت شده است که جمهوری اسلامی ایران به دلیل همه‌ی اتفاقات بعد از ۱۵ مهر ۱۴۰۲ (طوفان‌الاقصی)، در وضعیت ضعف و انفعال قرار دارد و در نتیجه، باید از فرصت به‌دست‌آمده نهایت بهره را برد. از سوی دیگر، بازه‌ی زمانی در اختیار برای رساندن پرونده‌ی ایران به نقطه‌ی مطلوب، به اندازه‌ی نیست که بتوان با فراغ بال و طمأنینه، طرحی بلندمدت (یا حتی میان‌مدت) روی میز قرار داد. دلیل این امر، فرا رسیدن موعد سال دهم برجام و ملغی شدن قطع‌نامه‌ی ۲۲۳۱ سازمان ملل در صورت عدم فعال‌سازی سازوکار ماشه (اسنپ‌بک) است. این نقطه‌ی عطف زمانی، فارغ از وقوع هر سناریو (فعال‌سازی یا عدم فعال‌سازی سازوکار ماشه)، مناسبات ایران و غرب را وارد مرحله‌ی جدید خواهد کرد؛ مرحله‌ای که در آن، دیگر خبری از یک سکوی آماده به نام

برجام که طرفین بتوانند بر مبنای آن با هم گفت‌وگو کنند، نخواهد بود. بنابراین، اگر آمریکا تا پیش از این موعد نتواند به توافقی (ولو اولیه) با ایران دست پیدا کند که در قالب آن، مواعدهای تعیین‌شده در برجام تمدید شود (از جمله موعد سال دهم)، آن‌گاه باید در فضایی جدید، به دنبال ابتکاراتی نوین و البته زمان‌بر برای حل مسأله‌ی ایران باشد که این امر به هیچ عنوان برای واشینگتن مطلوب نیست.

بنابراین برای نیل به این هدف، یعنی دستیابی فوری به یک توافق اولیه و زمینه‌ساز با ایران، این روزها مکرراً به ترامپ توصیه می‌شود تا ترکیبی سنجیده و محاسبه‌شده از دو ابزار «تحریم» و «تهدید» را موازی با نرمشی هوشمندانه در قبال ایران به کار گیرد. مقصد نهایی این راهبرد، القای خطای محاسباتی در ذهن تصمیم‌گیران ایرانی و و سوق دادن تهران به سمت میز مذاکره است. از این منظر، رویکرد نسبتاً آرام ترامپ در بیانات شفاهی خود نسبت به ایران و همچنین عدم به‌کارگیری اختیار «فرمان اجرایی» تا حدودی قابل‌توجیه است. امضای ترامپ بر روی سند مورد بحث را می‌توان تجلی «تهدید و تحریم» و ادبیات و توییت‌های ملایم‌تر ترامپ را می‌توان مصداق تطمیع و تله‌گذاری وی برای ترغیب تهران به پذیرش مذاکره تفسیر کرد. این رویکرد نشان می‌دهد که ترامپ در پی ایجاد تعادلی ظریف بین فشار و انعطاف است. نمونه‌هایی از تجویز این سیاست به دولت ترامپ را می‌توان در گزارش‌ها و یادداشت‌های اخیر تولیدشده توسط تحلیلگران آمریکایی مشاهده کرد.

برای تحلیل کامل‌تر به نشانی زیر مراجعه شود:

<https://isacenter.ir/2-1140311211520/>

شماره‌ی خبر: ۱۶۰۱	۱۶ بهمن ۱۴۰۳ (چهارم فوریه‌ی ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/02/national-security-presidential-memorandum-nspm-2/	
برچسب: یادداشت امنیت ملی، فشار حداکثری، سلاح هسته‌ای، امنیت ملی	

تحریم شبکه‌ی نفت مرتبط با ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران

دفتر پایش دارایی‌های خارجی (اوفک) در ۱۸ بهمن ۱۴۰۳ (ششم فوریه‌ی ۲۰۲۵) نام ۱۰ شرکت، ۵ نفت‌کش و ۶ فرد مرتبط با فرایند فروش نفت ایران از کشورهای گوناگونی چون ایران، چین، هنگ‌کنگ، قزاقستان، هند و... را در فهرست تحریم‌های خود قرار داد. به گفته‌ی اوفک، این اهداف مجموعاً شکل‌دهنده‌ی شبکه‌ای از تسهیل‌گران حمل‌ونقل نفت ایران به کشور چین هستند که زیر نظر نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و شرکت ازپیش‌تحریم‌شده‌ی «سپهر انرژی» فعالیت می‌کنند. شرکت سپهر انرژی پیش از این در تاریخ ۲۹ نوامبر ۲۰۲۳ به بهانه‌ی همکاری با وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تحت تحریم قرار گرفته بود. خود وزارت دفاع نیز در تاریخ ۲۶ مارس ۲۰۱۹ تحریم شده بود. دلیل این امر، همکاری با سپاه قدس اعلام شده بود. این اقدام تحریمی اوفک مبتنی بر زیرساخت‌های حقوقی مرتبط با تروریسم یعنی فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ و ۱۳۸۸۶ (نسخه‌ی ارتقاء یافته‌ی فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴) و همچنین فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ است. وزارت خزانه داری آمریکا در بیانیه‌ی مربوطه، این اقدام را هم‌راستا با یادداشت امنیت ملی چهارم فوریه‌ی ترامپ^۴ دانسته است.

تحلیل:

این اولین اقدام تحریمی وزارت خزانه‌داری دولت جدید آمریکا تحت رهبری «اسکات پسنِت» علیه جمهوری اسلامی ایران است. با این‌که روند تحریم تدریجی نفت‌کش‌ها و مجموعه‌های دخیل در فروش نفت ایران از سال پایانی دوره‌ی ریاست‌جمهوری بایدن آغاز شده بود، اما وزارت خزانه‌داری آمریکا اصرار دارد تا این اقدام و احتمالاً اقدامات مشابه آتی را در راستای اجرای سیاست فشار حداکثری دولت جدید آمریکا معرفی کند. در دور جدید پویش تحریمی آمریکا علیه ایران، این کشور بسیار علاقه‌مند است تا به هر نحوی که شده، اثرگذاری تحریم خود بر ایران را اثبات کرده و به منصفی ظهور برساند. لذا واشینگتن تلاش خواهد کرد تا به گونه‌ای وانمود کند که گویی کنش‌های تحریمی جدیدی علیه ایران در پیش گرفته است. این در حالی است که تحریم‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران سال‌هاست از لحاظ زیرساخت‌های حقوقی به سقف خود رسیده و از لحاظ پیاده‌سازی و اجرا نیز تقریباً به حداکثر توان اجرایی خود نزدیک شده است. البته واشینگتن تمایل دارد اقداماتی نظیر تحریم شبکه‌ی فروش نفت کشور را دوره‌ای جدید از پویش تحریمی خود علیه کشور نشان دهد. توجه به این حقیقت از این جهت ضروری است که تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران در کشور نباید تحت تأثیر مجموعه‌ای از اطلاعات ضدونقیض و فشارهای روانی و رسان‌های دشمن، دچار اشتباه محاسباتی شده و برون‌رفت از مشکلات کشور را منوط به امتیاز دادن‌های بلاوجه به آمریکا تلقی کنند.

شماره‌ی خبر: 1602	۱۸ بهمن 1403 (ششم فوریه‌ی 2025)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0015	
برچسب: شبکه‌ی نفت، ستاد مشترک نیروهای مسلح، هنگ‌کنگ، قزاقستان، هند، سپهر انرژی، وزارت دفاع، فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴، فرمان اجرایی ۱۳۸۸۶، فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲	

۴. مراجعه به گزارش مرکز تحلیل راهبردی و بین‌الملل با عنوان «بررسی یادداشت ریاست‌جمهوری ترامپ در رابطه با بازگشت فشار حداکثری علیه ایران: خلاصه و تحلیل» - ۲۱ بهمن ۱۴۰۳

ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

طبق انتظار، در ماهی که گذشت شاهد اعلام بازگشت سیاست‌های خصمانه‌ی تحریمی دولت جدید دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، از طریق یک «یادداشت امنیت ملی» بودیم. البته این بار گمانه‌زنی‌ها در داخل آمریکا درباره‌ی میزان اثرگذاری «سیاست فشار حداکثری ۲»، بر خلاف نسخه‌ی پیشین آن (سال‌های پایانی دهه‌ی ۱۳۹۰)، متضمن تردیدها و ابهامات بیش‌تری است. با این حال، صدور این دستور از سوی ترامپ به معنای آن است که در ماه‌های آینده، باید شاهد تعدد کنش‌های تحریمی آمریکا علیه کشور باشیم. با حضور مجدد ترامپ در کاخ سفید، تحریم‌های کشور وارد مرحله‌ی جدیدی خواهد شد. اما، درک معنای «مرحله‌ی جدید» ضروری است.

دو اقدام مهم یعنی تصویب قانون کاتسا (۲۰۱۷) و سپس ارتقای فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ (۲۰۱۹) توسط ترامپ، آخرین گام‌های واشینگتن برای تقویت زیرساخت‌های حقوقی تحریم علیه ایران بود. از آن زمان به بعد، نظام تحریم‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، به قول «استیون منوشین» (وزیر خزانه‌داری وقت آمریکا) به سقف رسید. حتی تصویب چند قانون متأخر در کنگره که مهم‌ترین آن، «قانون کشتی» بود، جز یک مورد محدود، چیز جدید و قابل‌اعتنایی به زیرساخت‌های سابق اضافه نمی‌کند.

در حوزه‌ی اجرا و پیاده‌سازی تحریم نیز شاهد بوده‌ایم که دولت‌های آمریکا (دور اول ترامپ و کل دوره‌ی بایدن) بر اساس اختیارات ناشی از همین اسناد و زیرساخت‌های حقوقی، حداکثر توان خود را برای اعمال فشار بر کشور به کار گرفته‌اند. برخی معتقدند در دوره‌ی بایدن، به دلیل تمایل وی به احیای برجام و حفظ مسیر دیپلماسی، دولت آمریکا «اجرای تحریم» را با شدت کم‌تری در دستور کار قرار داد و به قول معروف، پیچ تحریم‌ها را شل کرد. با این حال، واقعیت‌های میدان، از جمله تعدد و شدت کنش‌های تحریمی علیه کشور در دوره‌ی بایدن و همچنین منتفی شدن احیای برجام در میانه‌های دوره‌ی بایدن و درعین حال تداوم کنش‌های تحریمی وی، این دیدگاه را تأیید نمی‌کند. واقعیت آن است که از مدت‌ها پیش، «اجرا و پیاده‌سازی تحریم» نیز به‌مانند «توسعه‌ی زیرساخت‌های حقوقی تحریم» به نقطه‌ی اوج خود نزدیک شده و نظام تحریم‌های آمریکا در برهه‌ی کنونی، امکان اثرگذاری بیش از این مقداری که اکنون (سال‌هاست) شاهد آن هستیم، ندارد. البته، همچنان برخی نقاط ضعف مزمن در تأمین منافع ملی از طریق مناسبات خارجی کشور به جای خود باقی هستند که باید برای آن‌ها هرچه زودتر تدبیری اندیشیده شود. با این که تلاش آمریکا برای ایجاد اختلال در فروش نفت کشور در یک سال اخیر کم‌نتیجه بوده است، اما به‌طور حتم، هدف‌گیری زنجیره‌ی تسهیل فروش نفت کشور، از جمله تحریم نفت‌کش‌ها و فعالان داخلی و خارجی درگیر در این موضوع، همچنان با قوت در دستور کار وزارت خزانه‌داری قرار خواهد داشت. به‌علاوه، سازوکارهای تسویه‌ی مالی ما کشورهای عراق و امارات همچنان در معرض آسیب جدی از سوی تحریم قرار دارد. یکی دیگر از نقاط فشار محتمل، وابستگی کشور به واردات غذا و کالاهای اساسی از مسیری است که تحت اشراف کامل اوفک است. درست است که «وارد کردن ضربه‌ی اساسی» در فرایند تأمین این کالاها از سوی آمریکا ممکن است دور از ذهن به نظر برسد اما حتی هرگونه «اختلال مقطعی» در روند تأمین کالاهای اساسی می‌تواند عواقب اجتماعی و امنیتی در داخل داشته باشد.

بنابراین، مرحله‌ی جدید تحریم‌ها در دور دوم ترامپ، بیش از این که متضمن مرحله‌ای نوین و نسلی جدید از نظام تحریم باشد، به معنای فصل جدیدی از رویکرد واشینگتن در روابط خصمانه‌ی تکراری خود با ایران است. براین اساس، تدابیر تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر ایرانی برای مواجهه با ریاست‌جمهوری ترامپ در چهار سال آینده باید به نحوی تنظیم شود که حداکثر فاصله را با دو عارضه داشته باشد: «ارعاب عمدتاً غیرواقعی تحریمی آمریکا» که احتمالاً در آینده تشدید می‌شود و «توهم مسدود بودن تمام راه‌های آسیب‌پذیری از تحریم».

اخبار تحریمی حوزهی چین

دستور ترامپ برای توقف قانون ممنوعیت تیک تاک

ترامپ در اولین روز کاری خود دستور داد به طور موقت اجرای قانون «ممنوعیت تیک تاک» متوقف شود. بنا بر این دستور، دادستان کل آمریکا موظف است تا ۷۵ روز از هرگونه اقدامی برای اجرای این قانون خودداری کند تا ترامپ بتواند در این فرصت راهکاری برای عدم خروج تیک تاک از آمریکا در عین پرداختن به نگرانی‌های امنیت ملی در مورد آن دست یابد. ترامپ گفته است این مهلت می‌تواند تمدید شود. سخن‌گوی وزارت خارجه‌ی چین در همین روز گفت: «شرکت‌ها در مورد عملکرد خود تصمیمات مستقلی می‌گیرند و بر اساس اصول بازار معامله می‌کنند، اما در صورت درگیر شدن هر شرکت چینی قوانین و مقررات چین باید در نظر گرفته شود.»

تحلیل:

گفته‌ها و عملکرد ترامپ نشان می‌دهد که دولت جدید آمریکا بر نگرانی تیک تاک و در دست گرفتن کنترل آن تمرکز کرده است و در این مدت سخنی از خروج تیک تاک از آمریکا به میان نیاورده است. تیک تاک با ۱۷۰ میلیون کاربر در آمریکا، نقش پررنگی در تجارت الکترونیکی کسب و کارهای خرد آمریکایی دارد و بیش از ۷ میلیون کسب و کار آمریکایی به آن وابسته است. تعطیلی تیک تاک می‌تواند تأثیرات مهمی بر این مشاغل داشته باشد و نارضایتی‌های جدی را علیه دولت ترامپ ایجاد کند. لذا به نظر می‌رسد ترامپ می‌خواهد از تیک تاک هم به عنوان ابزاری برای معامله با چین استفاده کند و هم با نگرانی داشتن آن در آمریکا برخی اهداف داخلی خود را تأمین کند. باز نگرانی داشتن تیک تاک در داخل آمریکا و انتقال آن به داخل آمریکا با سیاست افزایش سرمایه‌گذاری‌ها در داخل آمریکا و توسعه توان اقتصادی آمریکایی ترامپ هم منطبق است. اما دولت چین هم همان‌طور که تاکنون چندین بار تأکید کرده است، بر اساس قوانین مرتبط با کنترل صادرات فناوری خود بعید به نظر می‌رسد که به فروش فناوری تیک تاک به آمریکا رضایت دهد. انتظار می‌رود که پرونده‌ی تیک تاک به آسانی و در کوتاه مدت میان چین و آمریکا مختومه نشود.

شماره‌ی خبر: 1603	تاریخ انتشار خبر: اول بهمن ۱۴۰۳ (۲۰ ژانویه ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/application-of-protecting-americans-from-foreign-adversary-controlled-applications-act-to-tiktok/	
https://www.chinadaily.com.cn/a/202501/20/WS678e40eca310a2ab06ea81fa.html	
برچسب: ممنوعیت تیک تاک	

چین در مرکز سیاست‌های تجاری «اول آمریکا»ی ترامپ

اولین یادداشت تجاری دولت ترامپ با عنوان «سیاست‌های تجاری اول آمریکا» در ۲۰ ژانویه ۲۰۲۵ منتشر شد که در آن به بررسی‌های گسترده‌ی سیاست‌های تجاری شرکای آمریکا دستور داده شده است. چین در مرکز این بررسی‌ها قرار دارد. موارد مورد بررسی مرتبط با چین از جمله شامل موارد زیر می‌شود:

- بررسی علل کسری‌های تجاری بزرگ و پایدار سالانه آمریکا
- بررسی هرگونه رویه تجاری ناعادلانه شرکای تجاری آمریکا
- بررسی سیاست‌ها و رویه‌های شرکای تجاری آمریکا را در رابطه با نرخ مبادله بین ارزهای آن‌ها و دلار
- بررسی وضعیت آمریکا به جهت از دست دادن درآمد‌های تعرفه‌ای و خطرات ناشی از واردات محصولات تقلبی و داروهای قاچاق ناشی از اجرای قانون معافیت حداقلی
- بررسی وضعیت کشورهای خارجی در اعمال مالیات‌های تبعیض‌آمیز یا فراسرزمینی علیه شهروندان و شرکت‌های آمریکایی
- بررسی وضعیت موافقت‌نامه اقتصادی و تجاری آمریکا و چین و میزان اجرای آن توسط چین
- بررسی اقدامات، سیاست‌ها و شیوه‌های چین در انتقال فناوری با توجه ویژه به زنجیره‌های تأمین صنعتی و دور زدن محدودیتها از طریق کشورهای ثالث
- بررسی سیاست‌ها و عملکردهای غیرمنطقی یا تبعیض‌آمیز چین که می‌تواند تجارت آمریکا را تحت تأثیر قرار دهد.
- بررسی پیشنهادهای قانونی مربوط به تجدید نظر در روابط تجاری عادی دائمی با چین.
- بررسی وضعیت حقوق مالکیت معنوی که آمریکا به افراد چینی اعطا کرده و برخوردهای متقابل چین
- بررسی کامل وضعیت اقتصادی و امنیتی پایگاه صنعتی و تولیدی آمریکا و ارزیابی از نیاز به شروع تحقیقات برای تعدیل وارداتی که امنیت ملی آمریکا را تهدید می‌کند.
- بررسی سیستم کنترل صادرات آمریکا با توجه به تحولات مربوط به دشمنان راهبردی یا رقبای ژئوپلیتیکی و سایر ملاحظات مربوط به امنیت ملی و جهانی .
- بررسی راهکارهای چگونگی حفظ، به دست آوردن، و ارتقای برتری فناوری آمریکا و تغییر در کنترل‌های صادرات موجود، به ویژه آن‌هایی که امکان انتقال کالاها، نرم افزارها، خدمات و فناوری راهبردی را به رقبای راهبردی و نمایندگان آن‌ها فراهم می‌کنند.
- بررسی مقررات دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات و خدمات (ICTS) در مورد کافی بودن کنترل‌ها روی واردات وسایل نقلیه متصل به اینترنت.
- بررسی دستور اجرایی ۱۴۱۰۵ (۲۰۲۳) برای اطمینان از کافی بودن کنترل‌های موجود بر سرمایه‌گذاری‌های آمریکا در فناوری‌های خاص در کشورهای مورد نگرانی.

وزرای مربوطه موظفند ضمن انجام بررسی‌های فوق تا اول آوریل ۲۰۲۵، راهکارهای لازم برای مقابله با این تهدیدات را ارائه کنند.

تحلیل:

تهدیدهایی که در این سیاست به آن‌ها اشاره شده است نمایی از تمرکز سیاست‌های تجاری دولت ترامپ را در چهار سال آینده نشان می‌دهد. مواردی که در این یادداشت به آن‌ها توجه شده است گویای آن است که ترامپ علاوه بر اعمال تعرفه که دال مرکزی سیاست‌های او را تشکیل می‌دهد، تصمیم دارد که سایر سیاست‌های محدودکننده‌ی دوران بایدن بر چین از جمله کنترل‌های صادراتی، منع سرمایه‌گذاری خارجی در فناوری‌های خاص در چین و ایمن‌سازی زنجیره‌های تأمین آمریکا از فناوری‌های خاص چینی و... را حفظ کرده و شدت بخشد. اول آوریل شروع دور جدیدی از فشارها بر روی چین خواهد بود.

شماره‌ی خبر: 1604	تاریخ انتشار خبر: اول بهمن ۱۴۰۳ (۲۰ ژانویه ۲۰۲۵)
https://www.gov.uk/government/news/uk-targets-putins-inner-circle-with-new-sanctions	
برچسب: اول آمریکا، کسری تجاری، تجارت ناعادلانه، توافق تجاری، نرخ ارز	

دستور اجرایی ترامپ در هوش مصنوعی

در ۴ بهمن ۱۴۰۳، ترامپ دستور اجرایی با عنوان «از بین بردن موانع پیش روی رهبری آمریکا در هوش مصنوعی» صادر کرد و دستور بایدن تحت عنوان «توسعه‌ی سالم، ایمن و قابل اعتماد هوش مصنوعی» را لغو کرد. این دستور تمام اقدامات اجرایی آن‌جام‌شده بر مبنای دستور اجرایی هوش مصنوعی بایدن را لغو کرده و ۱۸۰ روز برای تدوین یک برنامه‌ی عملیاتی جدید زمان تعیین می‌کند. دستور اجرایی ترامپ معتقد است که «دستور بایدن کنترل سنگین و غیرضروری را از سمت دولت بر توسعه هوش مصنوعی تحمیل می‌کند. و برای حفظ رهبری آمریکا در این زمینه باید سامانه‌های هوش مصنوعی به نحوی توسعه یابند که عاری از تعصب ایدئولوژیک یا برنامه‌های اجتماعی مهندسی‌شده باشند.» لازم به ذکر است که دولت ترامپ بیانیه‌ی پایانی اجلاس جهانی هوش مصنوعی پاریس در مورد اجماع بر سر هوش مصنوعی «فراگیر، شفاف، اخلاقی و ایمن» را هم با این استدلال که رژیم‌های نظارتی باید هوش مصنوعی را سرعت بدهند و نه برای رشد آن مانعی ایجاد کنند، نپذیرفت.

تحلیل:

ترامپ معتقد است که سیاست‌های بایدن در رقابت فناوری آمریکا با چین ناکارآمد بوده و نمی‌تواند رهبری آمریکا را حفظ کند و ارتقا دهد. او احتمالاً وزن بخش خصوصی را در توسعه هوش مصنوعی آمریکا افزایش و نظارت‌های دولتی را بر آن کاهش خواهد داد. به عنوان مثال می‌تواند تعهدات ایمنی و تست داوطلبانه که دولت بایدن از شرکت‌های پیشرو در آمریکا خواسته بود را لغو کند و یا احتمالاً با همکاری شرکت‌های آمریکایی، استفاده از هوش مصنوعی در فرایندهای نظامی و اطلاعاتی را توسعه دهد. با توجه به وعده‌های ترامپ مبنی بر سخت‌تر کردن رقابت فناوری با چین، دولت ترامپ احتمالاً محدودیت‌های صادرات مربوط به هوش مصنوعی را بیش‌تر تقویت می‌کند و هم‌چنین راه‌های دیگری را برای رقابت با چین جست‌وجو خواهد کرد.

شماره‌ی خبر: 1605	تاریخ انتشار خبر: چهارم بهمن ۱۴۰۳ (۲۳ ژانویه ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/removing-barriers-to-american-leadership-in-artificial-intelligence/	
https://www.theguardian.com/technology/2025/feb/14/global-disunity-energy-concerns-and-the-shadow-of-musk-key-takeaways-from-the-paris-ai-summit	
برچسب: رقابت فناوری، هوش مصنوعی	

انتشار گزارش‌های مرتبط با منشأ کرونا و فشار بر چین

«جان رتکیلف» رئیس جدید «سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا» (CIA) در کنگره اعلام کرده بود که نگاه به منشأ کووید در اولویت «روز اول» او قرار دارد. در ادامه‌ی این اظهارنظر، رتکیلف در آغاز کار خود بر این سازمان گزارشی را تأیید کرد که گمانه‌زنی می‌کرد ویروس کرونا منشأ آزمایشگاهی داشته و احتمالاً به طور ناخواسته از آزمایشگاه ووهان چین آمده است. ترامپ در داووس، ونس در مونیخ و ایلان ماسک در واکنش به تعطیلی USAID نیز این گزاره را که چین منشأ کرونا بوده است تکرار کرده‌اند. تام کاتن، رئیس کمیته‌ی اطلاعات سنا در واکنش به بیانیه‌ی آژانس در مورد منشأ کرونا گفته است «اکنون مهم‌ترین چیز این است که چین را وادار کنیم تا برای راه انداختن طاعون در جهان هزینه کند».

تحلیل:

به نظر می‌رسد جمهوری خواهان آمریکا برای دور تازه‌ای از فشارها در مهار چین، به همراهی نیروهای اجتماعی داخلی در آمریکا و محیط بین‌المللی نیاز دارند. زنده کردن بحث‌ها در مورد منشأ کرونا و نسبت دادن آن به چین با استناد به گزارش‌هایی که خود نیز به عدم اطمینان آن معترف هستند، می‌تواند موج جدیدی از چین‌ستیزی را برای همراهی با اقدامات آتی ترامپ فراهم کند.

شماره‌ی خبر: 1606	تاریخ انتشار خبر: ششم بهمن ۱۴۰۳ (۲۵ ژانویه ۲۰۲۵)
https://www.nytimes.com/2025/01/25/us/politics/cia-covid-lab-leak.html	
https://www.cotton.senate.gov/news/press-releases/chairman-cotton-statement-on-cia-findings-on-covid-origins	
برچسب: سازمان اطلاعات مرکزی (سیا)، کرونا	

اعمال تعرفه ده درصدی بر تمامی صادرات چینی به آمریکا

ترامپ در اول فوریه، دستور اجرایی را امضا کرد که در آن چین را به کم کاری در کنترل جریان فنتانیل به آمریکا و پشتیبانی از شرکت‌های پول‌شویی مرتبط متهم کرد و بر این اساس بر مبنای بخش ۱۷۰۲ قانون IEEPA، تعرفه ده درصدی را بر تمامی واردات آمریکا از چین اضافه بر سایر تعرفه‌هایی که بر کالاهای چینی تا پیش از این اعمال می‌شد، اعمال کرد. در این دستور آمده است که اگر چین اقدامات متقابلی را در پاسخ به این اقدام آمریکا انجام دهد، رئیس‌جمهور می‌تواند اقدامات این دستور را افزایش یا گسترش دهد تا از اثربخشی آن اطمینان حاصل کند. این دستور بر خلاف تعرفه‌های پیشین، تعرفه‌ها را بر مرسولات پستی چینی که ارزش آن‌ها کم‌تر از ۸۰۰ دلار است و طبق قانون معاف از رویه‌های گمرکی و سایر عوارض است، اعمال می‌کند.

تحلیل:

در حالی که تعرفه‌های دور اول ترامپ بر حدود ۵۵ درصد صادرات چین به آمریکا تعلق می‌گرفت، تعرفه‌های جدید شامل هیچ‌گونه استثنا یا معافیت محصولی نیست. ترامپ هم‌چنین مرسوله‌های کم ارزش پستی را که تا کنون شامل تعرفه‌ها و سایر عوارض گمرکی نمی‌شدند را نیز مشمول تعرفه‌های جدید کرده است. لذا تعرفه‌های اعمالی حدود ۱۳.۵ درصد از کل کالاهای وارداتی آمریکا را متأثر خواهد کرد. گستره‌ی وسیع تعرفه‌های اعمالی جدید نشان می‌دهد که فراتر از تعادل در بازار کالاهای خاص، ترامپ کلیت اقتصاد چین را نشانه گرفته است. نکته‌ی دیگر، تعرفه‌ی اعمالی بسیار کم‌تر از ۶۰ درصدی است که ترامپ پیش از این اعلام کرده بود که بر چین اعمال می‌کند. به نظر می‌رسد ترامپ تصمیم داشته با اعمال یک تعرفه بسیار کم‌تر از وعده‌های سابق خود واکنش‌های چین از یک سو و واکنش‌های داخلی به تورم ناشی از آن را بسنجد. هرچند پیش‌بینی می‌شود که تعرفه‌های آتی بر چین به دلیل تعدیل فشارهای تورمی به آمریکا به صورت هدفمند بر کالاهای خاص و راهبردی اعمال شود. لازم به ذکر است که ترامپ در اصلاحیه‌ای در پنجم فوریه ۲۰۲۵، بخش تعرفه بر محصولات کم‌ارزش پستی را به دلیل عدم وجود زیرساخت‌های لازم آن تعلیق کرد. در چند روز اجرای این قانون اختلالات زیادی در ارسال مرسوله‌های پستی آمریکا ایجاد شده بود.

تاریخ انتشار: ۱۳ بهمن ۱۴۰۳ (اول فوریه ۲۰۲۵)

شماره‌ی خبر: 1607

<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/02/imposing-duties-to-address-the-synthetic-opioid-supply-chain-in-the-peoples-republic-of-china/>
<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/02/amendment-to-duties-addressing-the-synthetic-opioid-supply-chain-in-the-peoples-republic-of-china/>

برچسب: تعرفه، فنتانیل، پول‌شویی، کسری تجاری

فشار بر پاناما با هدف گیری چین

ترامپ لفاظی‌های متعددی در مورد بازپس‌گیری کانال پاناما انجام داده است. در سخنرانی آغازین دولت، ترامپ با بیان این‌که پاناما هزینه‌های زیادی از آمریکا برای عبور از کانال می‌گیرد، تصریح کرد به دلیل آن‌که چین کانال پاناما را اداره می‌کند، ما آن را از پاناما باز پس خواهیم گرفت. مارکو روبریو وزیر خارجه ترامپ نیز در اولین سفر خارجی خود به آمریکای لاتین و پاناما رفت و ضمن تهدید پاناما، نگرانی‌های آمریکا را شفاف‌تر بیان کرد: «اگر دولت چین در یک درگیری به آن‌ها (مدیران چینی بنادر پاناما) بگوید کانال پاناما را ببندند، آن‌ها مجبور به اجرا خواهند شد. من شک نزدیک به یقین دارم که آن‌ها برنامه‌ریزی برای آن‌جام این کار دارند. این یک تهدید مستقیم است.»

در پی این فشارها «مولینو»، رئیس‌جمهور پاناما پس از مذاکرات با روبریو، ضمن تأکید بر حاکمیت پاناما بر کانال اعلام کرد که او توافق‌نامه‌های مربوط به چینی‌ها را بررسی خواهد کرد و از هم‌کاری بیشتر با آمریکا در مورد مهاجرت گفت. او همچنین از عدم تمدید توافق هم‌کاری کمر بند و جاده با چین و احتمال پایان دادن زود هنگام به آن خبر داد.

دو شرکت هنگ‌کنگ دو بندر از پنج بندر در مسیر کانال پاناما را از سال ۱۹۹۷ کنترل می‌کنند. این شرکت‌ها از نظر مالی به دولت چین وابسته نیستند.

تحلیل:

فشار آمریکا بر پاناما ناشی از نگرانی‌های آمریکا در تبدیل شدن چین به یک قدرت دریایی است. همان‌طور که رایان برگ عضو «مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی (CSIS) در یک جلسه‌ی استماع در کنگره ابراز کرده، آمریکا نفوذ چین را «چالشی جدی برای برتری دریایی آمریکا، آزادی ناوبری، امنیت داده‌ها و امنیت زنجیره‌ی تأمین می‌داند.» این نگرانی در مورد کانال پاناما که بیش از چهار درصد شادآمد کانتینری آمریکا را پوشش می‌دهد، اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند. اعلام خروج پاناما از کمر بند و جاده ضربه‌ی مهمی بر اعتبار چین خواهد بود، هر چند در عمل پاناما از سال ۲۰۱۹ با روی کار آمدن «کورتیزو» بیش از پنجاه درصد پروژه‌های تعریف‌شده‌ی خود با چین را لغو کرده است و پروژه برنامه‌ریزی‌شده‌ی جدیدی وجود ندارد.

نکته‌ی قابل‌ذکر دیگر آن است که حضور چین در پاناما ناشی از کاهش حضور آمریکا و سرمایه‌گذاران آمریکایی در این منطقه بوده است. از آن‌جایی که سیاست ترامپ بر تقویت تولید و سرمایه‌گذاری در داخل معطوف است، به نظر می‌رسد که چین در سال‌های آینده هم‌چنان به رشد سرمایه‌گذاری خود در این منطقه ادامه خواهد داد.

شماره‌ی خبر: 1608	تاریخ انتشار خبر: ۱۵ بهمن ۱۴۰۳ (سوم فوریه ۲۰۲۵)
https://www.reuters.com/world/americas/rubio-panama-canal-migration-talks-he-begins-latin-america-trip-2025-02-02/ https://economictimes.indiatimes.com/news/international/global-trends/wont-renew-belt-and-road-deal-with-china-says-panama-president-amid-us-pressure/articleshow/117872447.cms?from=mdr	
برچسب: کانال پاناما، زنجیره تأمین، قدرت دریایی	

اعمال تعرفه چین بر محصولات وارداتی آمریکایی

وزارت دارایی چین روز چهارم فوریه ۲۰۲۵ در پاسخ به تعرفه‌های اعمالی آمریکا بر محصولات چینی، تعرفه‌های اضافی را بر برخی محصولات آمریکایی از تاریخ ۱۰ فوریه اعمال می‌کند. این تعرفه‌ها شامل تعرفه‌ی ۱۵ درصدی بر زغال سنگ و گاز طبیعی مایع و هم‌چنین تعرفه‌ی ۱۰ درصدی بر نفت خام، ماشین‌آلات کشاورزی و برخی کامیون‌ها و خودروهای سواری می‌شود.

تحلیل:

تخمین زده می‌شود که تعرفه‌های اعمالی چین در حدود ۲۰ میلیارد دلار از صادرات آمریکا به چین را تحت تأثیر قرار بدهد که این بسیار کم‌تر از کنش اعمالی ترامپ است. فهم علت انتخاب‌های چین برای اعمال تعرفه بر این محصولات چندان آسان نیست، در مورد نفت و گاز، چین در سال گذشته تنها حدود ۶ درصد نیاز گاز طبیعی خود را از آمریکا وارد کرده است که این حدود ۵ درصد از صادرات آمریکا بوده است. و این نشان می‌دهد که آمریکا و چین در تجارت گاز طبیعی مایع چندان به یکدیگر وابسته نیستند و بازارهای جهانی احتمالاً قادر خواهند بود به سرعت و بدون مشکل بیش از حد تنظیم کنند. اما چین در بین سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۳ قراردادهای متعددی با آمریکا بسته است که قرار است در چهار سال آینده واردات گاز طبیعی مایع از آمریکا را ۶ برابر نسبت به سال گذشته افزایش دهد. به نظر می‌رسد انتخاب‌های پکن با این معیار بوده است که ضمن جلوگیری از تشدید تنش‌های تجاری در حال حاضر، به دولت ترامپ یادآوری کند که توانایی آسیب رساندن به آمریکا را دارد.

شماره خبر: 1609	تاریخ نشر: ۱۶ بهمن ۱۴۰۳ (چهارم فوریه ۲۰۲۵)
http://www.mof.gov.cn/zhengwuxinxi/caizhengxinwen/202502/t20250204_3955222.htm	
برچسب‌ها: تعرفه، نفت، گاز، جنگ تجاری	

قرار گرفتن برخی اقلام معدنی در فهرست کنترل‌های صادراتی دوگانه چین

وزارت بازرگانی و اداره‌ی گمرک چین بنا بر قانون کنترل‌های صادراتی دوگانه‌ی چین، کنترل‌های صادراتی را بر برخی محصولات مرتبط با تنگستن، تلوریم، بیسموت، مولیبدن و ایندیم به فهرستاقلام کنترل صادراتی دوگانه خود اضافه کرد.

تحلیل:

قرار گرفتن این فلزات راهبردی در فهرست کنترل‌های صادراتی دوگانه با وجود آن‌که آمریکا را به طور مستقیم هدف قرار نداده است، از چند جهت می‌تواند بر آمریکا اثر بگذارد. از سویی به دلیل الزامات جدید صدور مجوز ممکن است زنجیره‌های تأمین را با تأخیر تأمین کالا مواجه کند و از سوی دیگر با توجه به سهم قابل توجه چین در تولید این فلزات کمبود عرضه جهانی و افزایش چند برابری قیمت‌ها مورد انتظار خواهد بود.

به نظر می‌رسد تنگستن مهم‌ترین عنصر قرار گرفته در لیست جدید کنترل‌های صادراتی چین برای آمریکا باشد. چین حدود ۸۰٪ از تولید تنگستن جهان را تشکیل می‌دهد. آمریکا که از سال ۲۰۱۵ تنگستن را به صورت تجاری استخراج نکرده است، بیش‌تر واردات خود را از چین آن‌جام می‌دهد. در صورت منع صادرات تنگستن چین به آمریکا برآورد می‌شود که آمریکا حدوداً به سه سال زمان برای آماده به کار شدن کارخانه‌های خود برای تولید تنگستن نیاز دارد، بنابراین یک اختلال ناگهانی برای عرضه می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر صنایع دفاعی، نفت و گاز و الکترونیک آمریکا داشته باشد.

شماره خبر: 1610	تاریخ انتشار: ۱۶ بهمن ۱۴۰۳ (چهارم فوریه ۲۰۲۵)
http://www.mofcom.gov.cn/zwgk/zcfb/art/2025/art_e623090907fc4e1092f0a4db72f57b95.html	
برچسب: وزارت بازرگانی چین، کنترل‌های صادراتی دوگانه، مواد معدنی، جنگ تجاری	

تحریم شرکت‌های آمریکایی به دلیل پیروی از تحریم‌های آمریکا علیه چین

وزارت بازرگانی چین دو شرکت پی‌وی‌اچ^۵ و ایلومینا^۶ را به دلیل اقدامات تبعیض‌آمیز علیه شرکت‌های چینی و قطع معاملات عادی با برخی شرکت‌های چینی در فهرست نهادهای غیرقابل اعتماد خود قرار داد. وزارت بازرگانی چین در ماه سپتامبر گذشته تحقیقاتی را علیه شرکت پی‌وی‌اچ به دلیل تبعیت از تحریم‌های آمریکا در مورد سین کیانگ آغاز کرده بود. پی‌وی‌اچ یک شرکت پوشاک آمریکایی است که مالک نشان‌های مشهور «کلوین کلاین»، «تامی هیلفیگر»، «ون هوزن»، «آیزود» و «ارو» می‌باشد و به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده تی‌شرت در جهان، شناخته می‌شود. این شرکت در سال ۲۰۲۳ حدود شش درصد درآمد خالص خود را از چین به دست آورده بود. ایلومینا نیز شرکتی آمریکایی است که در حوزه‌ی ساخت و فروش دستگاه‌های توالی‌یابی ژنتیکی و خدمات در این حوزه می‌پردازد. این شرکت در سال ۲۰۲۳ حدود هفت درصد از فروش جهانی خود را از چین به دست آورده است.

تحلیل:

شرکت‌هایی که در این فهرست قرار می‌گیرند با جریمه‌های احتمالی و محدودیت در سرمایه‌گذاری و تجارت در چین مواجه می‌شوند. با توجه به این که هر دو شرکت «پی‌وی‌اچ» و «ایلومینا» عملیات قابل توجهی در چین دارند، اکنون با خطر محروم شدن از بازار چین روبه‌رو هستند. تا کنون بیش‌تر شرکت‌های اضافه‌شده به این فهرست، شرکت‌های دفاعی و یا صنایع مرتبط با حوزه‌ی دفاعی و نظامی آمریکا بودند. قرار گرفتن شرکت‌های تجاری در این فهرست، گامی رو به جلو در اقدامات تحریمی چین علیه آمریکاست.

شماره خبر: 1611	تاریخ انتشار: ۱۶ بهمن ۱۴۰۳ (چهارم فوریه ۲۰۲۵)
https://aqygzj.mofcom.gov.cn/flzc/gzjgfwj/art/2025/art_3341ae7fdd664c5bbd73261acff226f3.html	
برچسب: فهرست نهادهای غیرقابل اعتماد، وزارت بازرگانی چین، ایلومینا، پی‌وی‌اچ	

۵. PVH Corp

۶. Illumina

تحقیقات ضد انحصار چین علیه گوگل

همزمان با اعلام سایر موارد بسته‌ی واکنشی چین علیه تعرفه‌های اعمالی آمریکایی، «اداره‌ی دولتی تنظیم بازار» چین اعلام کرد که تحقیقات ضدانحصاری را علیه گوگل آغاز می‌کند. گوگل در سال ۲۰۱۰ خدمات اینترنت و موتور جست‌وجوی خود را در چین متوقف کرد، اما برخی عملیات‌های گوگل در چین ادامه دارد.

تحلیل:

تحقیقات چین بر عملکرد گوگل اثر فوری ندارد اما چین ممکن است در آینده، کنار گذاشتن کامل سیستم عامل «اندورید» متعلق به گوگل را در گوشی‌های ساخت خود در دستورکار قرار دهد؛ کمترین که هم‌اکنون شرکت هواوی این سیستم عامل را به‌طور کامل کنار گذاشته و سیستم عامل مخصوص خود را در گوشی‌های هوشمند استفاده می‌کند. انتخاب گوگل برای تحقیقات ضدانحصار در چین فارغ از اثر آتی آن، نشان‌دهنده‌ی هشدار جدی چین به دولت ترامپ برای انجام اقدامات متقابل است.

شماره خبر: 1612	تاریخ انتشار: ۱۶ بهمن ۱۴۰۳ (چهارم فوریه ۲۰۲۵)
https://www.samr.gov.cn/xw/zj/art/2025/art_396a9ab3aa6d4c4bbd40833815afd245.html	
برچسب: تحقیقات ضد انحصار، گوگل	

شکایت چین به سازمان تجارت جهانی برای مقابله با تعرفه‌ها

چین در ادامه‌ی واکنش‌های خود به تعرفه‌های ترامپ با بیان این که افزایش تعرفه‌ها از سمت آمریکا به شدت قوانین «سازمان تجارت جهانی» (WTO) را نقض می‌کند، اعلام کرد که شکایت خود را در این سازمان پیگیری خواهد کرد.

تحلیل:

چین آگاه است که پیگیری از طریق سازمان تجارت جهانی روندی کند دارد و سازوکارهای ناکارآمد آن، رسیدن به نتیجه را سخت می‌کند و حتی در صورت موفقیت چین برای توقف تعرفه‌ها از این طریق، ترامپ احتمالاً از ابزارهای قانونی دیگری برای اعمال تعرفه استفاده خواهد کرد. به نظر می‌رسد ارائه‌ی دادخواست به سازمان تجارت جهانی توسط چین بیش از آن که بر دست‌یابی به نتیجه استوار باشد، بر نگاه چین بر ساخت نظم بین‌المللی که می‌خواهد آن را رهبری کند متمرکز شده است. چین با این حرکت خود را مدافع نظام جاری تجارت جهانی مبتنی بر قوانین نشان می‌دهد و آمریکا را در موضع یک قدرت غیرمسئول و خطرناک برای نظم بین‌المللی قرار می‌دهد و این برای نفوذ بین‌المللی چین مفید خواهد بود.

شماره خبر: 1613	تاریخ انتشار: ۱۶ بهمن ۱۴۰۳ (چهارم فوریه ۲۰۲۵)
http://us.china-embassy.gov.cn/eng/lc/t20250204_11548632.htm	
برچسب: تعرفه‌های تجاری، سازمان تجارت جهانی	

چین در قلب تعرفه‌های ۲۵ درصدی ترامپ بر واردات فولاد و آلومینیوم

در تاریخ ۱۰ فوریه‌ی ترامپ فرمان اجرایی جدیدی را صادر کرده است که بر اساس بخش ۲۳۲ قانون گسترش تجارت ۱۹۶۲، واردات فولاد، آلومینیوم و محصولات ساخته شده از آنها مشمول تعرفه‌ی ۲۵ درصدی می‌شود. ترامپ در سال ۲۰۱۸ بر اساس همین قانون، تعرفه‌ی ۱۰ درصدی را بر آلومینیوم و تعرفه‌ی ۲۵ درصدی را بر فولاد اعمال می‌کرد. در دولت اول ترامپ و دولت بایدن معافیت‌هایی در این زمینه به کانادا، مکزیک و استرالیا داده شد و سهمیه‌هایی بر اساس حجم، به برزیل، کره‌ی جنوبی و آرژانتین، اتحادیه‌ی اروپا، ژاپن، انگلیس، اوکراین و... اعطا شد. این دستور بر خلاف تعرفه‌های قبلی، دامنه‌ی تعرفه‌ها را به محصولات پائین دست که از فولاد خارجی ساخته شده است گسترش می‌دهد. این فرمان اجرایی هم‌چنین استانداردهایی را وضع می‌کند تا فولاد و آلومینیوم وارداتی از مکزیک و کانادا و... ناشی از محصولات نیم‌فرآوری شده‌ی چینی یا روسی نباشند. این اقدام از چهارم مارس ۲۰۲۵ اجرایی می‌شود.

تحلیل:

چین بزرگ‌ترین تولیدکننده‌ی فولاد و آلومینیوم جهان است. فولاد این کشور از سال ۲۰۱۸ مشمول تعرفه‌ی ۲۵ درصدی آمریکا قرار گرفت و آلومینیوم چین که در سال ۲۰۱۸ مشمول تعرفه‌ی ۱۰ درصدی بود، از سپتامبر ۲۰۲۴ مشمول تعرفه‌ی ۲۵ درصدی آمریکا شد. این تعرفه‌ها موجب شده بود که صادرات فولاد و آلومینیوم چینی به آمریکا بسیار کاهش پیدا کند. لذا در ظاهر به نظر می‌رسد که تعرفه‌های جدید بر چین اثر جدی نداشته باشد، اما چین در قلب این تعرفه‌ها قرار گرفته است. آمریکا معتقد است که محصولات ارزان قیمت یا نیمه‌پالایش شده‌ی ارزان قیمت چینی به کشورهای دیگر معافیت‌های آمریکا برخورداری بوده‌اند صادر شده و پس از تکمیل، به آمریکا صادر می‌شود. برداشتن معافیت‌ها و یکسان کردن تعرفه‌ها و اعمال استانداردهای خاص بر صادرات مکزیک و کانادا گویای این امر است.

شماره خبر: 1614	تاریخ انتشار: ۲۲ بهمن ۱۴۰۳ (۱۰ فوریه ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/02/adjusting-imports-of-steel-into-the-united-states/	
برچسب: تعرفه تجاری، فولاد، آلومینیوم	

اخبار کوتاه حوزه چین

- ترامپ در تاریخ ۱۵ بهمن ۱۴۰۳ (سوم فوریه ۲۰۲۵) ابراز تمایل به استفاده از خاک‌های کمیاب اوکراین در ازای حمایت مالی واشینگتن از کی‌یف در جنگ علیه روسیه کرد.^۷ این مطلب را می‌توان گامی برای جداسازی زنجیره ی تأمین مواد معدنی حیاتی آمریکا از چین دانست.
- ترامپ در تاریخ اول بهمن ۱۴۰۳ (۲۰ ژانویه ۲۰۲۵) هم‌زمان با لغو برخی فرامین اجرایی سابق، فرمان اجرایی مرتبط با «قانون کاهش تورم آمریکا (۲۰۲۲)»^۸ مربوط به دوره‌ی بایدن را نیز لغو کرد.^۹ این قانون گسترده، محدودیت‌هایی را هم بر استفاده از باتری‌های چینی در خودروهای الکتریکی اعمال می‌کرد.
- ترامپ در تاریخ سوم بهمن ۱۴۰۳ (۲۲ ژانویه ۲۰۲۵) از سرمایه‌گذاری ۵۰۰ میلیارد دلاری بخش خصوصی در زیرساخت‌های هوش مصنوعی تحت عنوان StarGate خبر داد. این سرمایه‌گذاری مشترک توسط شرکت‌های «SoftBank Group»، «OpenAI» و «Oracle» در تگزاس برنامه‌ریزی خواهد شد و تمرکز آن بر توسعه‌ی زیرساخت‌های انرژی برای تأمین انرژی موردنیاز برای مراکز داده خواهد بود.^{۱۰} این ابتکار تلاش ترامپ برای متحد کردن بخش‌های خصوصی و دولتی در یک مأموریت مشترک و کاهش موانع سیاسی و زیرساختی است که هدف آن، افزایش رقابت‌پذیری آمریکا در هوش مصنوعی است.
- «وانگ‌یی» وزیر خارجه‌ی چین در تاریخ ۲۶ بهمن ۱۴۰۳ (۱۴ فوریه ۲۰۲۵) در «نشست امنیتی مونیخ» پیشنهاد کرد که اروپا راهبرد «دروازه‌ی جهانی» خود را با ابتکار «کمر بند و جاده»ی چین ترکیب کند.^{۱۱}
- ۱۷ تن از دادستان‌های کل ایالتی جمهوری خواه در آمریکا در تاریخ ۱۸ بهمن ۱۴۰۳ (ششم فوریه ۲۰۲۵) در نامه‌ای، شرکت‌های بزرگ مدیریت سرمایه از جمله «بلک‌راک»، «گلدمن ساکس» و «جی پی مورگان» را متهم کردند که این گروه‌های مالی خطرات سرمایه‌گذاری در چین، از جمله احتمال حمله‌ی چین به تایوان را به‌خوبی به مشتریان خود منعکس نمی‌کنند و نتوانسته‌اند چین را به‌عنوان یک دشمن خارجی معرفی کنند.^{۱۲}
- در جریان توسعه‌ی زنجیره‌ی تأمین شرکت «اپل» به خارج از چین، پکن در یک فرایند غیررسمی از انتقال متخصصین و انتقال تجهیزات چینی به هند جلوگیری کرده و توسعه‌ی این کارخانه در هند را با چالش مواجه کرده است.^{۱۳}

۷. <https://www.nbcnews.com/news/world/trump-says-will-continue-funding-ukraines-war-effort-wants-something-r-rcna190555>

۸. Executive Order 14082 of September 2022, 12 (Implementation of the Energy and Infrastructure Provisions of the Inflation Reduction Act of 2022).

۹. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/01/2025/unleashing-american-energy/>

۱۰. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/01/2025/the-first-100-hours-historic-action-to-kick-off-americas-golden-age/>

۱۱. https://www.fmprc.gov.cn/eng/wjzbhd/202502/t11555665_20250215.html

۱۲. <https://www.bloomberg.com/news/articles/06-02-2025/china-investment-fund-disclosures-probed-by-republican-state-ags>

۱۳. <https://www.ft.com/content/d48e9a90-ba6a-42bb-9da58-7db89643f86>

چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

در فاصله‌ی یک ماه از روی کار آمدن دولت جدید در آمریکا، دونالد ترامپ در پی آن است که چالش‌های آمریکا در حوزه‌هایی مانند غزه و اوکراین را به سرعت حل کند تا بتواند با دستی بازتر و خیالی آسوده‌تر، تمرکز خود را به چین معطوف کند. لذا در این مدت، سیاست اعمال فشارهای نسبی، هم‌زمان با کنترل لفاظی‌ها علیه چین در دستورکار ترامپ قرار گرفته است. اعمال تعرفه‌ی ده درصدی بر تمام محصولات چینی هرچند برای حجم صادرات ۴۸۰ میلیارد دلاری چین رقم بالایی است اما بسیار کم‌تر از چیزی است که ترامپ وعده داده بود. خویشن‌داری ترامپ نسبت به چین را می‌توان در چارچوب جلب حمایت چین در مذاکرات صلح روسیه نیز تفسیر کرد. ترامپ بارها خواستار ایفای نقش فعال چین در این موضوع بوده است. درحالی‌که ترامپ انتظار داشت چین هم مانند کانادا، مکزیک، پاناما و... وارد مذاکره و معامله با ترامپ شود، اما در یک واکنش برنامه‌ریزی شده، پکن پنج اقدام متقابل علیه آمریکا انجام داد. واکنش‌های چین شامل انواع مختلف اقدامات تنبیهی (کنترل صادراتی، تعرفه، پیگیری‌های قانونی، تحریم و اقدامات نظارتی بر شرکت‌های تجاری و فناوری) می‌شد. فارغ از میزان اثرگذاری واقعی این اقدامات واکنشی، به نظر می‌رسد هدف اصلی چین، ارسال یک پیام مشخص به آمریکا بوده باشد: چین در مسیر خود ثبات قدم دارد و درحالی‌که توانایی و گزینه‌هایی برای تلافی سخت‌تر و سریع‌تر دارد، از مقابله‌ی جدی‌تر و افزایش غیرضروری تنش استقبال نمی‌کند. قضاوت درباره‌ی این‌که چین تا چه اندازه در تفهیم این مطلب به آمریکا موفق بوده‌استلزم گذر زمان است. علی‌رغم انتظار سخن‌گوی کاخ سفید برای یک گفت‌وگوی نزدیک میان ترامپ و شی قبل از اجرایی شدن تعرفه‌ها، ترامپ پس از واکنش چین اعلام کرد عجله‌ای برای گفت‌وگو با چین ندارد.

در ارزیابی روند آینده‌ی روابط و تقابل چین و آمریکا لازم است توجه داشته باشیم که هدف چین، دستیابی به سطح بالاتری از توسعه و قدرت است. چین زمانی می‌تواند نظمی چند قطبی را بر عرصه‌ی روابط بین‌الملل حاکم کند و نقش خودش را در مدیریت جهانی توسعه دهد که همان‌طور که مطابق با هدف‌گذاری‌های خود، به حد مشخصی از توسعه‌ی اقتصادی و فنی و متعاقب آن سیاسی دست یابد. این توسعه در یک شرایط ثبات برای چین قابل دسترسی است و بخش مهمی از این توسعه در تداوم تعامل با آمریکا و سایر کشورها محقق می‌شود. لذا چین تلاش می‌کند که در یک حرکت چند بعدی و تدریجی، از سویی با کنترل ارتباط و سطح تنش با آمریکا، حداکثر بهره را از فناوری و بازارهای موجود برده و سطح توسعه‌ی خود را ارتقا دهد و از سویی، در یک مسیر طولانی‌مدت از طریق خودکفایی در داخل یا تنوع بخشیدن به زنجیره‌ی تأمین، خصوصاً در میان کشورهای جنوب جهانی، وابستگی خودش را به منابع و بازارهای آمریکا کاهش و نفوذ جهانی خودش را در یک حرکت آرام و پیوسته افزایش دهد تا در صورت بروز درگیری‌ها در سطح بالاتر، ضربه‌ی کم‌تری بخورد. در این مسیر، آمریکا با ایجاد موانع سعی در مهار و کند کردن حرکت چین دارد. محدودیت‌های اعمالی بر چین از کنترل‌های صادراتی تا تعرفه و... همه در راستای این هدف کار می‌کنند.

لذا در این شرایط این احتمال وجود دارد که چین در عین ایستادگی بر سر منافع اساسی و راهبردی خود از جمله مسأله‌ی تایوان، حقوق بشر، حق توسعه و...، واکنش‌ها به فشارهای آمریکا را طوری تنظیم کند که کم‌ترین هزینه و آسیب را در مسیر توسعه و خیز جهانی خود داشته باشد. قابل ذکر است که در فضای رقابت چین و آمریکا، ترامپ مصرانه به دنبال آن است که از هر روشی در رقابت با چین برتری خود را حفظ کرده و ضعف‌های خود را جبران کند. دستور هوش مصنوعی ترامپ مبنی بر کنار گذاشتن حصر و بندهای اخلاقی در توسعه‌ی هوش مصنوعی، عدم پیوستن دولت ترامپ به بیانیه‌ی نهایی اجلاس هوش مصنوعی پاریس، دستور اجرایی ترامپ مبنی بر توقف قانون مقابله با فساد شرکت‌های آمریکایی در خارج از آمریکا، اقدامات ترامپ در مورد پاناما و... نشان می‌دهد که ترامپ به هر روشی تلاش می‌کند تا برتری خود را در رقابت فناوری و اقتصادی با چین حفظ کند.

در وجهی دیگر ترامپ تلاش کرده است تا ارتباط خود را با شی مطلوب نشان دهد و مسأله‌ی چین و آمریکا را در برخی موارد به یک مسأله‌ی تجاری و ناعادلانه بودن شرایط تجاری تقلیل دهد. اگر چین و آمریکا تقابل را صرفاً تجاری ببینند ممکن است توافق‌های تجاری فاز دو یا توافق‌های مشاوره‌ی بین طرفین امضا شود. حرکت به سمت امضا توافقی مشابه توافق تجاری فاز یک ناشی از یک محاسبه‌ی سود و زیان ناشی از انتخاب بین اعمال تعرفه ۶۰ درصدی یا بالاتر و یا تضمین خرید برخی محصولات آمریکایی و کاهش شکاف تجاری می‌تواند انتخاب کوتاه مدت چین باشد. اما اقدامات ترامپ نشان می‌دهد که او هم رقابت را منتهی به کسری تجاری نمی‌بیند. تشکیل جلسه‌ی وزرای خارجه‌ی کواد یک روز پس از روی کار آمدن ترامپ، دیدار با نخست‌وزیر ژاپن و تأکید بر تداوم و اهمیت پیمان دفاعی آمریکا و ژاپن، دیدار با مودی و تقویت همکاری‌های دفاعی با هند و پررنگ کردن بحث‌ها در مورد منشأ کرونا و اقدامات ترامپ در رقابت فناوری (خصوصاً در حوزه‌ی هوش مصنوعی) نشان می‌دهد که ترامپ از روز اول، در حال تقویت محیط امنیتی پیرامون چین است و نمی‌خواهد صرفاً در یک بستر جنگ تجاری با چین تعامل کند. مسأله‌ی مهار اقتصادی چین شروعی برای سرکوب چین در سایر حوزه‌هایی است که چین خیز برداشته است و به نظر می‌رسد پکن با آگاهی از این قضیه، راهبردهای بلند مدت خود را با شدت و دقت بیش‌تری دنبال خواهد کرد.

اخبار تحریمی حوزه‌ی روسیه

بیانیه‌ی وزرای «گروه هفت» در مورد آینده‌ی تحریم‌های روسیه

در تاریخ ۱۵ فوریه‌ی ۲۰۲۵ (۲۷ بهمن ۱۴۰۳) در حاشیه‌ی «نشست امنیتی مونیخ»، وزرای خارجه «گروه هفت» بیانیه‌ای صادر کردند. براساس این بیانیه، هرگونه اعمال تحریم علیه روسیه در آینده، بستگی به حسن نیت مسکو در مذاکرات احتمالی آتی برای پایان دادن به جنگ اوکراین دارد.

شماره‌ی خبر: 1615	تاریخ انتشار خبر: ۲۷ بهمن ۱۴۰۳ (15 فوریه ۲۰۲۵)
https://www.state.gov/g7-foreign-ministers-statement-on-the-margins-of-the-munich-security-conference/	
برچسب: گروه هفت، نشست امنیتی مونیخ	

تحریم‌های انگلیس علیه حلقه‌ی داخلی پوتین

در تاریخ ۱۴ فوریه ۲۰۲۵ (۲۶ بهمن ۱۴۰۳) دولت انگلیس طی بیانیه‌ای از تحریم سه فرد روسی و دو خبر داد و تحریم‌های یک فرد را اصلاح کرد. افراد تحریم‌شده شامل «پاول میخائیلوویچ فرادکوف» (معاون وزیر دفاع روسیه)، «ولادیمیر ویکتوروویچ سلین» (مدیر سرویس فدرال برای کنترل فنی و صادرات وابسته به وزارت دفاع روسیه) و «آرتم یوریوویچ چایکا» (صاحب چند شرکت فعال در حوزه‌ی معادن روسیه که روابط نزدیکی با «رمضان قدیروف» دارد) می‌شود. هر سه‌ی این افراد در فهرست‌های ضد آمریکا موسوم به «فساد الکس ناوانلی» نیز حضور دارند. علاوه بر این، دو شرکت وابسته به شرکت «روس‌اتم» نیز به دلیل همکاری نظامی با دولت روسیه در فهرست تحریم‌ها قرار گرفتند. این اقدام در ادامه‌ی تحریم‌های دولت‌های اروپایی علیه روسیه و در راستای جدایی هرچه بیشتر از روسیه ارزیابی می‌شود.

شماره‌ی خبر: 1616	تاریخ انتشار خبر: بیست‌وشش بهمن ۱۴۰۳ (14 فوریه ۲۰۲۵)
https://www.gov.uk/government/news/uk-targets-putins-inner-circle-with-new-sanctions	
برچسب: انگلیس، روس‌اتم، وزارت دفاع روسیه	

تمدید تحریم‌های اتحادیه‌ی اروپا علیه روسیه به مدت شش ماه

«شورای اتحادیه‌ی اروپا» در تاریخ ۲۷ ژانویه ۲۰۲۵ (هفت بهمن ۱۴۰۳) طی نشستی، اقدامات محدودکننده‌ی اتحادیه علیه روسیه را تا ۳۱ جولای ۲۰۲۵ یعنی شش ماه دیگر، تمدید کرد. این اقدامات شامل ۱۵ بسته تحریمی علیه روسیه از تاریخ ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ است. اتحادیه‌ی اروپا تا کنون ۱۵ بسته‌ی تحریمی علیه روسیه وضع کرده که تقریباً تمامی روابط مستقیم و غیرمستقیم بین روسیه و اتحادیه‌ی اروپا را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اتفاقی که منجر به کاهش شدید تجارت و روابط اقتصادی شده است. به نظر می‌رسد هدف از این تمدید شش‌ماهه، مشخص شدن سرنوشت جنگ روسیه و اوکراین است.

شماره‌ی خبر: 1617	تاریخ انتشار خبر: هفت بهمن ۱۴۰۳ (27 ژانویه ۲۰۲۵)
https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/01/27/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-council-extends-economic-restrictive-measures-for-a-further-6-months/	
برچسب: اتحادیه‌ی اروپا، تمدید تحریم‌ها، شورای اتحادیه‌ی اروپا	

۱۴. اتحادیه‌ی اروپا در تاریخ اول اسفند ۱۴۰۳ بسته‌ی شانزدهم تحریم‌های خود علیه روسیه را تصویب کرد. پوشش این بسته به شماره‌ی بعدی نشریه‌ی دیده‌بان تحریم موکول می‌شود.

اقدام هم‌زمان آمریکا و انگلیس در تحریم یک شرکت وابسته به روسیه

در تاریخ ۱۱ فوریه‌ی ۲۰۲۵ (۲۳ بهمن ۱۴۰۳) «دفتر پایش دارایی‌های خارجی» آمریکا (اوفک)، دولت انگلستان و دولت استرالیا، در اقدامی مشترک، یک شرکت فعال در زمینه‌ی فناوری اطلاعات و خدمات رایانه‌ای با عنوان «Zservers» را به دلیل حمایت و پشتیبانی از یک گروه باج‌افزار مستقر در روسیه به نام «LockBit» (که در ماه می ۲۰۲۴ تحت تحریم قرار گرفته بود)، در فهرست تحریم قرار دادند. همچنین در این اقدام شش کارمند این شرکت نیز در فهرست تحریم‌ها قرار گرفتند. همچنین شرکت وابسته‌ی به این شرکت در انگلستان به نام «XHOST» نیز مورد هدف تحریم‌ها قرار گرفت.

شماره‌ی خبر: 1618	تاریخ انتشار خبر: ۲۳ بهمن ۱۴۰۳ (11 فوریه ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0018	
برچسب: انگلیس، استرالیا، باج‌افزار، حملات سایبری	

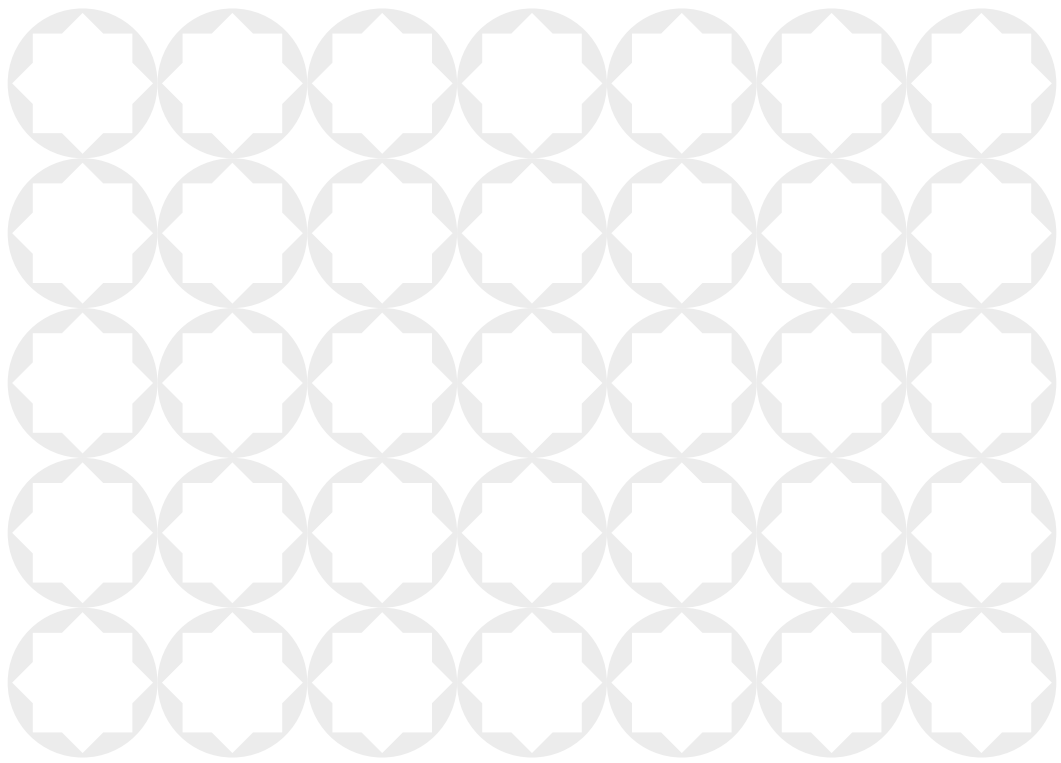
روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

تحریم های غرب به رهبری آمریکا علیه روسیه طی سه سال گذشته به «تحریم های جامع» تبدیل شده است. این تحریم ها تقریباً از اواخر سال ۲۰۲۳ و به طور مشخص از اواسط سال ۲۰۲۴ علاوه بر این که از نظر تجاری بسیار گسترده شد و حتی در بسته های اخیر تحریمی، موضوع ال ان جی را نیز شامل شد، از نظر بانکی نیز به صورت حداکثری و در قالب «تحریم های ثانویه ریسک محور» اجرا شد. اتفاقی که به معنی تلاش برای حذف روسیه از نظام بانکی رسمی بین المللی بود.

علی رغم شوک های تحریمی در نیمه سال ۲۰۲۴، روسیه توانست همانند ابتدای سال ۲۰۲۲ و شروع جنگ، با تدابیر خود بسیاری از مشکلات را کاهش دهد. روسیه بدون تلاش برای رفع تحریم از طریق مذاکره، با استفاده از پیام رسان داخلی به جای سوئیفت، تسریع تغییر نقشه های تجاری، پرهیز از استفاده از نظام رسمی بانکی و همچنین اقدام برای دور زدن تحریم ها و تدابیر داخلی مانند افزایش نرخ بهره و...، توانست هم تولید و تجارت خارجی خود را در حد مطلوبی نگه دارد و هم از نظر مسأله های تورم را تا حد خوبی کنترل کند؛ به گونه ای که در پایان سال ۲۰۲۴ میلادی نسبت به ابتدای سال، نرخ ارز تنها ۱۰ درصد رشد داشت و علی رغم این که پس از اجرای سیاست تحریم های ریسک محور بانکی در نیمه ی سال ۲۰۲۴ هر دلار در روسیه به حدود ۱۱۳ روبل رسید، این روند به مرور کاهش شد و این شوک همانند ابتدای سال ۲۰۲۲ کنترل شد. نتیجه این که در فوریه ی ۲۰۲۵ قیمت هر دلار به کم تر از ۹۰ روبل رسید. علاوه بر این، رشد اقتصادی روسیه در سال ۲۰۲۴ عموماً بالای چهار درصد و تورم کم تر از ۱۰ درصد بود.

بنابراین، پذیرش و به رسمیت شناختن تحریم توسط مسکو و تصمیم جدی داخلی برای تدبیر عوارض ناشی از تحریم به جای تلاش برای رفع تحریم از طریق مذاکره یا روش های دیگر، باعث شد تا کارایی تحریم ها، علی رغم گستردگی آن، نسبتاً کم باشد. تحریم حتی باعث شد روسیه به نظمی خارج از ساختار رسمی بانکی هدایت و از امتیازهای آن بهره مند شود.

از طرف دیگر پس از روی کار آمدن ترامپ در آمریکا به نظر می رسد این کشور نمی خواهد هزینه ی بالایی برای جنگ اوکراین پرداخت کند و احتمال افزایش تلاش برای پایان جنگ بسیار بیش تر است. با توجه به این که بسیاری از تحریم های آمریکا علیه روسیه از جمله تحریم های ریسک محور بانکی تنها پشتوانه ی فرمان اجرایی رئیس جمهور آمریکا را دارد نه قوانین کنگره، لذا روی کار آمدن ترامپ و تلاش او برای پایان جنگ نیز می تواند چشم انداز رفع تحریم را بیش تر کند. بنابراین، چشم انداز تحریم روسیه هم از جهت تدابیر این کشور برای بهره بردن از نظام مالی خارج از ساختار رسمی بانکی دنیا و هم از جهت تحولات بین المللی، به سمت کاهش اثر تحریم ها پیش می رود.

ISA CENTER
International & Strategic
Analysis Center